

ג'קי לוי
בא בטוב

תם העקס

לכאורה זה לא הרבה, ובכל זאת, אני לא מכיר ישראלי שהיה מסרב להדליק משואה

איור: עזיון גואל

להבדיל ממדליקי משואה אחרים, מלמיליאן לא נלחם בגבעת התחמושת, ולא הציל חיים של מאות מטופלים. לך תסביר את ההתרגשות שמתעוררת מעצם האזכור של שמו. לכאורה, מדובר באדם עם כישרון נדיר לטיפול בכדור, וזה הכל. אבל לקראת הטקס עשיתי סקר קטן וסיפרתי לאנשים שונים שבין השאר אני עומד להציג את אורי. נשים, אני מודה, לא תמיד הגיבו. אבל גברים חייבו ושיחררו אנחה עמוקה ומלאה געגועים.

כל השמות מעוררי התפעלות והערצה – אלי עמיה, פרופ' שעשוע, הרבנית הנקין – אבל רק כשציננתי את שמו של מלמיליאן, נהג המונית שלי כמעט התהפך לוואדי. באופן די מוזר, דמויות העבר שהכי מרגשות את בני הדור שלי, קשורות איכשהו לכדורגל.

נכון, הכדורגל הישראלי אף פעם לא היה סיפור הצל-חה בינלאומי, אבל בזירה המקומית יש כמה שמות שהפכו לאגדה. אין לי שום הסבר לכך, אבל כשאני מתרפק עם בני דורי על חוויות מלפני 20 או 30 שנה, די מהר אנחנו מגיעים לכדורגל.

כמו גיבורים במיתולוגיה קדומה, כל שם של כדורג-לן ייצג משהו. והשם מלמיליאן הוא מילה נרדפת לקסם וליכולת לגעת בחלום. האיש הזה לא סגר חוזים במי-ליונים. להבדיל מכמה תופעות עכשוויות, אצלו הגולים היו מרהיבים, והחגיגה היתה די פשוטה.

הוא לא עשה "פיו פיו", לא אווירון, ולא סלטות באוויר. ביישנות וענווה היו תכונות המפתח שליוו את הכוכב הגדול הזה. ועד היום, תאמינו לי, הוא לא לגמרי מודע למעמד שיש לו בלבבות דור שלם. כשעמדתי שם, בערב יום העצמאות, ואמרתי "משואה מספר 8", חצי מהקהל כבר התחיל להריע, ואורי שוב תקע מבט מבויש בקהל ששאג את שמו. ●

shishabat@israelhayom.co.il

מכיוון שהשנה זכיתי לאוזנייה כזאת, ומכיוון שלא על הכל אני יכול או רוצה לספר, אומר בזהירות שזכיתי לחי-וויה נדירה. על הבמה, על הרחבה, ובתחומי השטח המואר – הכל חגיגי, גאה, אסיר תודה, נרגש עד דמע ומצטמצם למילים "ולתפארת מדינת ישראל".

אבל מאחור, בחזרות, באזורי הפרך החשוכים, הלחוצים והמיוזעים, הכל הרבה פחות פשוט. שם הכל עצבני, לא מרוצה ומצטמצם למילים "למה, אינעל העולם, אני צריך לעבוד עם חובבנים כמוך?" ושני הצדדים האלה, שהם כמוכח תמצית החוויה הישראלית הדריקוטבית, מגיעים לשיא סביב הערב הזה על ההר ההוא.

אחד הדברים הכי עלובים זה לעמוד בחופה

של חתן כלה, בדרשת בר מצווה או אפילו בהלוויה, ולראות מישהו שפורש לפתע מהקהל, לוקח צעד וחצי הצידה, ומי-תוכח טלפונית ומכל הלב עם המוסכניק שלו. אתה רוצה למות כשזה קורה. טקסים דורשים התמסרות ותשור-מת לב מלאה. זה התפקיד שלהם בחיינו, וכשאנחנו לא מצליחים להתעלות, או לפחות להתמסר, אנחי-נו נוטים לרוב להאשים את הטקס עצמו. למה מה, את עצמנו נאשים?

אז מתי אנחנו באמת מתרגשים, מה מצליח לרגש ואיך בדיוק זה עובד? יש מקצוענים שחושבים שהם פיצחו את הנוסחה. אני לא מאמין שיכולים בכלל להיות נוסחה, או היגיון, מאחורי שאלת ההתרגשות. במקום להאריך במילים, אסתפק במילה אחת: מלמיליאן.

יכול להיות שזה הטקס המוצלח ביותר שהי-תרבות הישראלית מצליחה להעמיה. 12 גברים ונשים נרגשים עומדים על פיסגת הר גבוה בירושלים, ובידיהם לפידים. המבוגר שבהם עשוי להיות זקן מופלג, והצעירים בקושי הגיעו לגיל 20.

יש בתוכם מפורסמים ואלמונים גמורים, ולמעשה, אין ביניהם כמעט שום קשר. חלקם משכילים מאוד, אחרים עוד ילמדו, ותמיד יש שם כמה שהצטיינו בתחום שאי אפשר בכלל ללמוד אותו. הם לא באים מאותו הכפר, וכל אחד מהם עוסק בתחום מקצועי שונה. זה לא פרס ישראל, ובטח לא נובל, בסוף הערב לא מחכה לאיש מהם צ'ק חביב במעטפה חגיגית.

הם בסך הכל אנשים טובים, שעם ישראל – עד כמה שאפשר להכיל – רוצה להגיד להם "הלוואי שירבו כמוך" או "תמשיך כך!". לכאורה, זה לא הרבה. ובכל זאת, אני לא מכיר ישראלי שהיה מסרב להדליק משואה. יכול להיות שהגיע הזמן להיפגש יותר עם החברה מ-BDS.

קשה בכלל לנסות לפענח מה הופך את הטקס הזה להי-צלחה כל כך גדולה. אולי זאת הבחירה דווקא בהר הרצל, הר הקודש החילוני של ירושלים. המספר הטיפולוגי 12, שנוגע כנראה בנמים מאוד עמוקים אצלנו, למרות שכי-מעט כולנו צאצאים של שבט אחד או שניים ולא יותר.

המילים הטקסיות האלה שאישי לא משתמש בהן ביום-יום. מצד אחד "משואות", שנשלפה ממשניות עתיקות. ומצד שני, המשפט "ולתפארת מדינת ישראל", שהוא חדש וצברי לגי-מרי ואין לי מושג למי זכות היוצרים עלי, אבל הוא כנראה הניסוח העברי המקודש ביותר שנוגד אחרי הקמת המדינה. זכיתי השנה, כמו שחלק מכם שמו לב אולי, להנחות את טקס המשואות. וזה כבוד גדול, ומשימה לא פשוטה. בעיקר מכיוון שכל העולם ואשתו, כולל חברים מהיסודי, הדרוה, טכנאי גז שפעם תיקן אצלי, ונהג שעמד לצידי ברמזור – ביקשו ממני כרטיסים. ואין. תאמינו לי, פשוט אין. אבל פתאום הבנתי איזה ביקוש יש לאירוע הזה.

בכל הנוגע לתפקיד המנחה, מדובר במקצוע שעלול ליי-צור את הרושם שזאת בכלל לא עבודה. נרמה לי שזה מה שחשבתי על מנצחי תזמורות כשהייתי ילד ממש קטן. "הוא בסך הכל עושה עם המקל", אמרתי בלי בוש. וכן, זאת רק אחת הסיבות שבוכותו אני כל כך אוהב את מקצוע ההנחה. כבר הנחיתי בחיי טקסים רשמיים ומכופתרים וגם אירוי-

עים קלילים ומגניבים. יש אירועים שבהם המנחה חייב להיצמד לטק-סט כתוב, אחרי שכל מילה שנב-חרה עברה אינספור ועדות, תיקור-נים ונורניקים חדי עין. ויש אירועים שבהם המנחה מתבקש לאלתר, להצי-חיק, להכניס תוכן במקום שאין כזה, להפיג את השעמום, ובמקרים קשים במיוחד (נניח, חלוקת אותות הוקרה ל-250 פורשים) אף לבצע החיאה בקהל הגמור.

אבל אין אצלו עוד אירוע כל כך מוקפד ומופק כמו טקס המשואות. אין גם חוויה יותר ישראלית ממנו. בעיקר אם תחובה לך אוזנייה שמאפשרת לך לחוות את המתרחש גם בחזית הבמה וגם מאחורי הקלעים בעת ובעונה אחת.

על הבמה הכל חגיגי, גאה, אסיר תודה, נרגש עד דמע ומצטמצם למילים "ולתפארת מדינת ישראל". אבל באזורי החשוכים מאחורי הקלעים, הכל הרבה פחות פשוט